

РЕШЕНИЕ

№ 1567

гр. София, 15.12.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ТО VI-17, в публично заседание на тринадесети декември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Диляна Господинова

при участието на секретаря Светлана Г. Кръстева
като разгледа докладваното от Диляна Господинова Търговско дело № 20231100901244 по описа за 2023 година

Предявен е установителен иск с правна квалификация чл. 694 ТЗ.

Ищецът – Национална агенция за приходите /НАП/, твърди, че в тежест на ответника „МА С.” ООД са възникнали публични задължения, както следва: 1) публични задължения за заплащане на ДДС, данък върху доходите на физическите лица, дължими за периода от м. 03.2019 г. до м. 07.2010 г., и корпоративен данък за 2018 г. в размер на 7 987, 16 лв., както и начислена върху тях лихва за забава в размер на 3 276, 67 лв.; 2) публични задължения за заплащане на задължителни осигурителни вноски за държавно обществено осигуряване, за здравно осигуряване и за универсален пенсионен фонд, дължими за периода от м. 12.2018 г. до м. 11.2019 г. в общ размер от 8 912, 86 лв., както и начислена върху тях лихва за забава в размер на 3 589, 53 лв. Заявява, че за обезпечаване изпълнението на тези вземания с постановление, издадено от публичен изпълнител при ТД на НАП – София на 24.09.2019 г., са наложени запори върху налични и постъпващи суми по банкови сметки и по депозити на ответника, върху вложени в трезори вещи на ответника, включително и върху съдържанието на банкови касетки, както и върху суми, предоставени за доверително управление, собственост на ответника, находящи се в търговска банка. Тези запори са вписани в Централния регистър на особените залози /ЦРОЗ/ на 21.04.2023 г. Ищецът счита, че вписаните в ЦРОЗ запори му дават привилегия за удовлетворяване в образуваното по отношение на длъжника производство по несъстоятелност с ред по чл. 722, ал. 1, т. 1 ТЗ от сумата, получена при реализация на запорираното имущество. Посочва, че описаните вземания са предявени в производството по несъстоятелност на „МА С.” ООД, като са включени от синдика в изготвения от него списък на приетите вземания с ред на удовлетворяване по чл. 722, ал. 1, т. 6 ТЗ, а не по чл. 722, ал. 1, т. 1 ТЗ. Заявява, че подал

възражение срещу списъка на приети вземания в частта, с която от синдика е определена поредността на удовлетворяване на описаните публични вземания. Съдът по несъстоятелността на ответното дружество се е произнесъл по подаденото възражение с определение от 22.06.2023 г., постановено по т.д. № 1846/ 2022 г. по описа на СГС, с което го е оставил без уважение. Ето защо ищецът моли съдът да постанови решение, с което да признае за установено, че вземанията на Държавата към „МА С.“ ООД за получаване на ДДС, данък върху доходите на физическите лица, дължими за периода от м. 03.2019 г. до м. 07.2010 г., и корпоративен данък за 2018 г. в общ размер на 7 987, 16 лв., както и начислена върху тях лихва за забава в размер на 3 276, 67 лв. и за получаване на задължителни осигурителни вноски за държавно обществено осигуряване, за здравно осигуряване и за универсален пенсионен фонд, дължими за периода от м. 12.2018 г. до м. 11.2019 г. в общ размер на 8 912, 86 лв., както и начислена върху тях лихва за забава в размер на 3 589, 53 лв., са обезпечени с вписани в ЦРОЗ запови върху налични и постъпващи суми по банкови сметки и по депозити на ответника, върху вложени в трезори вещи на ответника, включително и върху съдържанието на банкови касетки, както и върху суми, предоставени за доверително управление, собственост на ответника, находящи се в търговска банка, наложени с постановление, издадено от публичен изпълнител при ТД на НАП – София на 24.09.2019 г., и подлежат на удовлетворяване в производството по несъстоятелност на „МА С.“ ООД с ред по чл. 722, ал. 1, т. 1 ТЗ. Претендира присъждане на направените по делото разноски.

Ответникът по иска - „МА С.“ ООД, не изразява становище по неговата основателност.

Синдикът на „МА С.“ ООД оспорва предявения иск. Заявява, че предявените в производството по несъстоятелност на длъжника публични вземания не се ползват с привилегията за удовлетворяване по чл. 722, ал. 1, т. 1 ТЗ.

Съдът, като прецени събраните по делото доказателства и ги обсъди в тяхната съвкупност, както и във връзка със становищата на страните и техните възражения, намира за установено от фактическа и правна страна следното:

От изложените от ищеца твърдения, на които той основава претенцията си, както и от формулирания в исковата молба петитум, може да се направи извод, че предмет на разглеждане в настоящото производство е предявен по реда на чл. 694, ал. 2, т. 1 ТЗ иск за установяване съществуването на обезпечение и съответната на него привилегия за удовлетворяване на публични вземанията на държавата към „МА С.“ ООД, както следва: 1) публични задължения за заплащане на ДДС, данък върху доходите на физическите лица, дължими за периода от м. 03.2019 г. до м. 07.2010 г., и корпоративен данък за 2018 г. в размер на 7 987, 16 лв., както и начислена върху тях лихва за забава в размер на 3 276, 67 лв.; 2) публични задължения за заплащане на задължителни осигурителни вноски за държавно обществено осигуряване, за здравно осигуряване и за универсален пенсионен фонд, дължими за периода от м. 12.2018 г. до м. 11.2019 г. в общ размер от 8 912, 86 лв.,

както и начислена върху тях лихва за забава в размер на 3 589, 53 лв. Обезпеченията, с които се твърди, че описаните вземания са обезпечени, представляват запори, както следва: запори върху налични и постъпващи суми по банкови сметки и по депозити на ответника, върху вложени в трезори вещи на ответника, включително и върху съдържанието на банкови касетки, както и върху суми, предоставени за доверително управление, собственост на ответника, находящи се в търговска банка, които запори са наложени с постановление, издадено от публичен изпълнител при ТД на НАП – София на 24.09.2019 г. и са вписани в Централния регистър на особените залози. Ищецът счита, че тези обезпечения му дават право на удовлетворяване за описаните публични вземания в производството по несъстоятелност на „МА С.“ ООД с ред по чл. 722, ал. 1, т. 1 ТЗ.

Абсолютни процесуални предпоставки за надлежно упражняване на правото на установителен иск, предвиден в чл. 694, ал. 2, т. 1 ТЗ, който има за предмет съществуването на обезпечение и привилегия при удовлетворяване на вземания, предявени от кредитор на несъстоятелния длъжник, за наличието на които съдът следи служебно, са следните: 1) кредиторът да е предявил пред синдика по реда и в сроковете по чл. 685, ал. 1 ТЗ и чл. 688, ал. 1 ТЗ вземането си като такова, което е обезпечено, /с изключение на случаите на подлежащите на служебно вписване вземания по чл. 687 ТЗ/; 2) да има произнасяне на синдика по отношение на това вземане, който да не го е включил като обезпечено вземане със специална привилегия за удовлетворяване в списъка на приетите вземания; 3) да има депозирано в срока по чл. 690, ал. 1 ТЗ възражение от кредитора срещу произнасянето на синдика по отношение определения ред за удовлетворяване на вземането; 4) да е налице произнасяне от съда по направеното възражение с определение по чл. 692, ал. 4 ТЗ, с което същото е оставено без уважение; 5) установителният иск да е предявен в преклузивния срок за това, предвиден в чл. 694, ал. 6 ТЗ.

От представените по делото доказателства и от извършената служебна справка за актовете, обявени в търговския регистър по партидата на „МА С.“ ООД, се установява, че ищецът НАП е кредитор, който е предявил в производството по несъстоятелност на „МА С.“ ООД публичноправни вземания срещу това дружество за заплащане на ДДС, данък върху доходите на физическите лица, дължими за периода от м. 03.2019 г. до м. 07.2010 г., и корпоративен данък за 2018 г. в размер на 7 987, 16 лв., както и начислена върху тях лихва за забава в размер на 3 276, 67 лв., както и за заплащане на задължителни осигурителни вноски за държавно обществено осигуряване, за здравно осигуряване и за универсален пенсионен фонд, дължими за периода от м. 12.2018 г. до м. 11.2019 г. в общ размер от 8 912, 86 лв., както и начислена върху тях лихва за забава в размер на 3 589, 53 лв. В молбата за предявяване на вземанията е посочено, че тези вземания са обезпечени със следните запори: запори върху налични и постъпващи суми по банкови сметки и по депозити на ответника, върху вложени в трезори вещи на ответника, включително и върху съдържанието на банкови касетки, както и върху суми, предоставени за доверително управление, собственост на ответника, находящи се в търговска банка, които запори са вписани в Централния регистър на особените залози /ЦРОЗ/ на 21.04.2023 г.

Доказва се, че синдикът се е произнесъл по приемане на тези вземания, като ги е включил в списък на приетите вземания като подлежащи на удовлетворяване с ред по чл. 722, ал. 1, т. 6 ТЗ. С срещу списъка в тази му част в срока по чл. 690, ал. 1 ТЗ е подадено възражение от кредитора НАП, с което той е оспорил като неправилно произнасянето на синдика в частта, относно определената поредност на удовлетворяване на тези вземания, като сочи, че те са обезпечени и подлежат на удовлетворяване по чл. 722, ал. 1, т. 1 ТЗ. Съдът по несъстоятелността е разгледал това възражение с определение, постановено по реда на чл. 692, ал. 4 ТЗ, с което го е счел за неоснователно. Установителният иск, за разглеждане на който е образувано настоящото производство, е предявен на 05.07.2023 г., което е в рамките на преклузивния срок, предвиден в чл. 694, ал. 6 ТЗ, който започва да тече на 22.06.2023 г., на която дата определението по чл. 692, ал. 4 ТЗ е обявено в търговския регистър, и изтича на 06.07.2023 г.

С оглед на изложеното, следва да се заключи, че по делото се доказва наличието на всички предпоставки за допустимост на предявения по реда на чл. 694, ал. 2, т. 1 ТЗ установителен иск, поради което той е допустим и съдът дължи да се произнесе по неговата основателност.

На първо място трябва да се посочи, че предмет на предявения в процеса иск по чл. 694 ТЗ не е съществуването на публичните вземания, предявени от кредитора НАП към „МА С.” ООД, защото по въпроса за тяхното съществуване до размера, до който се претендират от кредитора, не е възникнал спор в процеса по предявяване и приемане на тези вземания в производството по несъстоятелност на длъжника – тяхното възникване и съществуване до размера, до който те са включени в списъка на приетите вземания, не се оспорва нито от длъжника по материалното правоотношение, нито от друг негов кредитор, който също има право да направи това. В производството по несъстоятелност по реда на чл. 692, ал. 2 и ал. 3 ТЗ се е развил спор само относно това дали тези вземания са обезпечени и дали подлежат на удовлетворяване със специалната привилегия по чл. 722, ал. 1, т. 1 ТЗ. Специалният установителен иск по чл. 694 ТЗ е обусловен от развилия се спор относно вземането в производството по несъстоятелност, поради което и трябва да се приеме, че негов предмет в случая е единствено съществуването на твърдяното от ищеца обезпечение на предявените от него вземания, което му дава право на привилегировано удовлетворяване в производството по несъстоятелност, открито по отношение на дружеството „МА С.” ООД.

Ищецът твърди, че предявените от него публични държавни вземания са такива, които са обезпечени с наложени запори върху имуществото на несъстоятелния длъжник, които запори са вписани по реда на Закона за особените залози /ЗОЗ/.

В чл. 722, ал. 1, т. 1 ТЗ е предвидено, че вземанията, възникнали до откриването на производството по несъстоятелност, обезпечени със залог или ипотека, или заповест или възбрана, вписани по реда на ЗОЗ, се ползват с право на предпочитателно удовлетворение от получената сума при реализацията на обезпечението. В теорията и съдебната практика обаче се възприема становище за необходимостта от корективно тълкуване *de lege lata* на чл. 722, ал. 1, т. 1 ТЗ в частта, предвиждаща привилегия при удовлетворяване на вземанията,

обезпечени със запор или възбрана, вписани по реда на ЗОЗ. В тази насока се е произнесъл и ВКС с Определение № 155 от 28.03.2022 г., постановено по т.д. № 979/2021 г. по описа на ВКС, I т.о. и Определение № 295 от 21.05.2021 г., постановено по т.д. № 1585/2020 г. по описа на ВКС, II т.о.

Необходимостта от корективно тълкуване на чл. 722, ал. 1, т. 1 ТЗ произтича на първо място при съобразяване на въведената със ЗОЗ регламентацията относно това какви обстоятелства, различни от учредения особен залог и фактите, свързани с него, подлежат на вписване в ЦРОЗ. В чл. 26, ал. 3, т. 1 ЗОЗ, в редакцията на разпоредбата, която е в сила към момента на извършване на вписването в ЦРОЗ на наложените от публичен изпълнител запори върху имущество на длъжника „МА С.” ООД, е предвидено, че на вписване в ЦРОЗ подлежи единствено запор върху имущество по чл. 4 ЗОЗ. В действащите към този момент разпоредби от ЗОЗ обаче липсва такава, която да допуска вписването на наложена като обезпечение възбрана върху имущество на длъжника така, както е посочено, че е възможно в чл. 722, ал. 1, т. 1 ТЗ при описване на една от хипотезите, при които едно вземане подлежи на удовлетворяване с уредената в тази норма специална привилегия. Вписването на възбрана в ЦРОЗ съгласно действащите норми от ЗОЗ е недопустимо не само защото това не е предвидено изрично в закона, но и доколкото възбраната представлява обезпечителна мярка, която се налага само върху определен вид имущество, каквото са недвижимите имоти и кораби, а недвижим имот не представлява имущество, което може да бъде предмет на обезпечение по ЗОЗ съгласно чл. 4 ЗОЗ и следователно никакви обстоятелства, касаещи този вид имущество, не се вписват в ЦРОЗ. Вписването в ЦРОЗ на възбрана, наложена върху определено имущество, е било допустимо само в един кратък период от време от 19.12.2007 г. до 24.11.2008 г., когато е действала нормата на чл. 26, ал. 3, т. 11 ЗОЗ, която е предвиждала, че запорът и възбраната, наложени по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс, подлежат на вписване в ЦРОЗ. От 25.11.2008 г. посочената разпоредба е отменена и от този момент вписване на наложена върху имущество на длъжника възбрана по реда на ЗОЗ в ЦРОЗ е недопустимо. Разпоредбата на чл. 722, ал. 1, т. 1 ТЗ обаче не е изменена с оглед на така променената уредба, поради което трябва да се приеме, че тя не съответства на останалите правила, регламентиращи вписванията в ЦРОЗ, което е основание за съда да я тълкува корективно в частта, касаеща правото на предпочитателно удовлетворяване на кредитори, ползващи се от вписани в ЦРОЗ обезпечения.

Друго основание за извършване на корективно тълкуване на чл. 722, ал. 1, т. 1 ТЗ се извежда при съобразяване на действието на наложения запор върху имущество и целта, която законодателят преследва с уреждането на възможността запорът върху имущество по чл. 4 ЗОЗ да бъде вписан в ЦРОЗ.

Съгласно чл. 451- чл. 453 ГПК, които норми са приложими и в производството по публично изпълнение съгласно чл. 206, ал. 1 ДОПК, действието на запора, който е наложен върху имущество на длъжника за обезпечаване на вземания на кредитори, включително публични такива, се изразява в това, че от момента на налагане на запора длъжникът се лишава от правото да се разпорежда с притежаваното от него имущество, като в случай че такова разпореждане е осъществено, в закона е изрично предвидено, че то не може да бъде противопоставено на вискателя и на присъединените кредитори, тъй като е недействително

спрямо тези лица. На кредитора, в полза на който е наложен запов, освен сделки на разпореждане със заповрианото имущество, не може да се противопостави и учредяването на особен залог върху това имущество, но само тогава, когато заповът е вписан в ЦРОЗ и това е станало преди вписването на особения залог. Този извод следва при тълкуване на нормата на чл. 12, ал. 2 ЗОЗ, с която е регламентирано действието на вписването в ЦРОЗ на наложен запов върху имущество по чл. 4 ЗОЗ, което е такова по създаване на противопоставимост на правата на обезпечения кредитор по отношение на кредитор, в чиято полза е учреден по-късно особен залог върху заповрианото имущество. Това означава, че при принудително изпълнение се приема, че вписаният след запова особен залог не може да се противопостави на кредитора, в полза на който е наложен заповът, защото спрямо него учредяването на запова е относително недействително действие и следователно спрямо това лице при удовлетворяването зложният кредитор ще има качеството на хирографарен такъв, а не на обезпечен, ползващ специалната привилегия за удовлетворяване, която залогът му дава по ЗЗД и ТЗ. Съгласно описаните правила учредяването на запов върху имущество на длъжника, включително по ДОПК, обаче не дава право на обезпечения кредитор да се удовлетвори с привилегия от стойността на заповрианото имущество, като такова право не дава и вписването на запова в ЦРОЗ, което действие, също както и налагането на запова, има отношение само към противопоставимостта спрямо кредитора, ползващ се от запова, на определени действия и сделки, извършени след налагането на запова съответно след неговото вписване в ЦРОЗ. От така изложеното следва, че правилото на чл. 722, ал. 1, т. 1 ТЗ в частта, с която е регламентирана привилегия за удовлетворяване в производството по несъстоятелност на вземане, върху което е наложен запов, вписан в ЦРОЗ, не съответства на всички останали съществуващи в действащото право норми, уреждащи действието на наложения запов върху имуществото на длъжника, както и последиците от вписването на този запов в ЦРОЗ по реда на ЗОЗ. Това налага нормата на чл. 722, ал. 1, т. 1 ТЗ да бъде тълкувана корективно в съответствие с разпоредбите на чл. 451- чл. 453 ГПК и чл. 12, ал. 2 ЗОЗ.

Освен изложеното, се установява, че разпоредбата на чл. 722, ал. 1, т. 1 ТЗ не съответства и на нормата на чл. 724 ТЗ. С чл. 724 ТЗ е регламентиран детайлно начинът на удовлетворяване на кредитор, който се ползва със специалните привилегии да се удовлетвори предпочитателно от стойността на имуществото на несъстоятелния длъжник, които са уредени в първите две точки на чл. 722, ал. 1 ТЗ и които се отнасят до кредиторите, притежаващи вземания, обезпечени с ипотека, залог, запов, вписан по реда на ЗОЗ, възбрана, вписана по реда на ЗОЗ и вземания, за които се упражнява право на задържане върху имот. При описване на начина на погасяване на вземанията на тези кредитори обаче в чл. 724 ТЗ не се говори за всички тези обезпечения, а само за заложена и ипотекирана вещ, както и за вещ, върху която се упражнява право на задържане. В чл. 724 ТЗ не е посочена изобщо вещ, върху която има наложен запов или възбрана, вписани по реда на ЗОЗ. Това означава, че правилото на чл. 724 ТЗ не съответства изцяло на нормата на чл. 722, ал. 1, т. 1 ТЗ, защото изключва от уредения с него ред за предпочитателното удовлетворяване тези кредитори, в полза на които е наложен запов и възбрана, вписани в ЦРОЗ. Това също налага извършването на корективно тълкуване на чл. 722, ал. 1, т. 1 ТЗ, за да съответства на нормата на чл. 724 ТЗ.

Всички изложени противоречия на нормата на чл. 722, ал. 1, т. 1 ТЗ в частта, с която с нея е уредена привилегия за удовлетворяване в производството по несъстоятелност на вземане, върху което е наложен запов, вписан в ЦРОЗ, с останалите правни норми, съществуващи в ТЗ, както и в ГПК, ДОПК и ЗОЗ, регламентиращи действията на запова, възбраната, възможността за вписване на наложен запов и възбрана в ЦРОЗ, както и действието на това вписване, налагат необходимостта от извършване на корективно тълкуване на чл. 722, ал. 1, т. 1 ТЗ, при което да се приеме, че с тази разпоредба не се урежда право на кредитор на несъстоятелния длъжник, в полза на който е наложен запов върху имущество на длъжника, който е вписан по реда на ЗОЗ, да се удовлетвори предпочитателно от имуществото, върху което е учреден заповът. Следователно такова право на предпочитателно удовлетворяване не може да възникне за НАП по отношение на

процесните публични вземания към „МА С.“ ООД, дори и да се счете за установено, че те са обезпечени с наложен заповор върху имущество на несъстоятелния длъжник, който е вписан в ЦРОЗ. Тези вземания подлежат на удовлетворяване в производството по несъстоятелност, открито по отношение на ответника, като необезпечени с ред по чл. 722, ал. 1, т. 6 ТЗ. Това прави предявеният в процеса по реда на чл. 694 ТЗ установителен иск неоснователен и като такъв следва да се отхвърли.

По присъждане на направените по делото разноси:

С оглед изхода на делото разноси се следват на ответника. Той обаче не е направил искане за тяхното присъждане, поради което и съдът не може да възлага заплащането на направени от ответника разноси в тежест на ищеца.

Доколкото предмет на разглеждане по делото е наличие на обезпечение и привилегия за удовлетворяване на публични държавни вземания, то трябва да се приеме, че на основание чл. 84, т. 1 ГПК ищецът не дължи заплащане на държавна такса за предявяване на иска и такава не може да се събере по реда на чл. 694, ал. 7 ТЗ.

Така мотивиран Софийски градски съд

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ предявения от **Национална агенция за приходите**, с адрес: гр. София, бул. ****, срещу „МА С.“ ООД, с ЕИК: ****, със седалище и адрес на управление гр. София, ул. ****, иск с правно основание чл. 694, ал. 2, т. 1 ТЗ за признаване за установено, че вземанията на Държавата към „МА С.“ ООД за получаване на данък добавена стойност, данък върху доходите на физическите лица, дължими за периода от м. 03.2019 г. до м. 07.2010 г., и корпоративен данък за 2018 г. в размер на 7 987, 16 лв., както и начислена върху тях лихва за забава в размер на 3 276, 67 лв. и за получаване на задължителни осигурителни вноски за държавно обществено осигуряване, за здравно осигуряване и за универсален пенсионен фонд, дължими за периода от м. 12.2018 г. до м. 11.2019 г., в общ размер от 8 912, 86 лв., както и начислена върху тях лихва за забава в размер на 3 589, 53 лв., които вземания са включени в списъка на приети от синдика вземания, който е одобрен с определение от 22.06.2023 г., постановено по т.д. № 1846/ 2022 г. по описа на СГС, обявено в търговския регистър на 22.06.2023 г., **са обезпечени с вписани в Централния регистър на особените залози заповори** върху налични и постъпващи суми по банкови сметки и по депозити на „МА С.“ ООД, върху вложени в трезори вещи на „МА С.“ ООД, включително и върху съдържанието на банкови касетки, върху суми, предоставени за доверително управление, собственост на „МА С.“ ООД, находящи се в „Уникредит Булбанк“ АД, които заповори са наложени с постановление, издадено от публичен изпълнител при ТД на НАП – София на 24.09.2019 г. и са вписани в Централния регистър на особените залози на 21.04.2023 г., **и подлежат на удовлетворяване** в производството по несъстоятелност на „МА С.“ ООД с ред по чл. 722, ал. 1, т. 1 ТЗ.

Решението подлежи на обжалване пред Софийски апелативен съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски градски съд: _____